

STATÜTS

dal

Provedimaint Electric Val Müstair

SCO

Instituziun dal dret public dal Cumün da Val Müstair

cun domicil legal a 7536 Sta. Maria

Approvà da la radunanza cumünala dals 2 december 2009

cun entrada in vigur retroactiv pels 1. october 2009

Disposiziuns generalas

Fuorma giuridica e nom	<p>Art. 1</p> <p>Cul nom Provedimaint Electric Val Müstair (PEM) exista ün'instituziun autonoma dal dret public (nomnà in seguit l'intrapraisa) dal cumün da Val Müstair. La gestiun dal PEM succeda in stretta collavuraziun cul cumün da Val Müstair resp. cun tschellas gestiuns cumünalas.</p>
Intent da l'intrapraisa	<p>Art. 2</p> <p>L'intent da l'intrapraisa es da prodüer in Val electricità favuraivla e da proveder a la populaziun da la vallada in möd sgür, economic ed adattà a l'ambient cun energia electrica a las megltras cundiziuns pussiblas. L'intrapraisa po comprar e vender terrain ed immobiglias sco eir drets materials da tals.</p>
Successiun da dret	<p>Art. 3</p> <p>L'intrapraisa survain tuot las activas e passivas da l'anteriura corporaziun dal dret public PEM. Ella surpiglia sco successura legala illimitada tuot ils drets e dovairs da l'anteriura corporaziun PEM.</p>
Barat d'energia	<p>Art. 4</p> <p>L'intrapraisa promouva la collavuraziun cun intrapraisas chi's preschaintan sumgliaintamaing e po as participar a talas e far contrats per furnir e barattar energia.</p>
Autofinanziaziun	<p>Art. 5</p> <p>L'intrapraisa as finanziescha svesc cun:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rechavs da la vendita d'energia electrica classificada in energia, utilisaziun da la rait ed indrizs da masürar (fits da quintadur) - rechavs d'installaziuns per terzs e taxas d'attach - rechavs da lavuors e prestaziuns da servezzans per terz - rechavs da chapital e fits d'investiziuns da facultà
Terrain public	<p>Art. 6</p> <p>L'intrapraisa ha il dret da nüzziar gratuitamaing il terrain public sün tuot il territori cumünal per eriger e mantegner seis stabilimaints ed implants.</p>
Persunal	<p>Art. 7</p> <p>Il personal da l'intrapraisa es ingaschè sün basa dal reglamaint da personal dal Chantun Grischun. Differenzas pervi dal servezzan da piket e pretaisas specificas da la branscha vegnan regladas in ün reglamaint separà.</p> <p>L'intrapraisa s'oblaja da scolar giarsuns tenor las pussibilitats chi'd existan ill'administraziun.</p>

Organs

Art. 8
Ils organs da l'intrapraisa PEM sun:

- la radunanza cumünala
- la suprastanza cumünala
- la cumischiun dal PEM
- la gestiun dal PEM
- l'organ da revisiun

Mandat da prestaziun

Rentabilità

Art. 9
L'intrapraisa ha da gnir manada tenor ils princips economics ed ecologis. Las prestaziuns da l'intrapraisa han da gnir offertas a predschs chi permettian da realisar ün guadogn adequat.

Incumbenza da provedimaint

Art. 10
L'intrapraisa es obliada d'accumplir il plü bain pussibel l'incumbenza dal provedimaint d'energia. Ella sto dovrar ils guadagn liats a l'intent dal provedimaint public resguardond l'ambiant.

Energias regenerablas

Art. 11
L'intrapraisa promouva la producziun e la distribuziun d'energias regenerablas e sustegna cun masüras adattadas l'adöver raziunal d'energia sco eir las sanaziuns termicas d'edifizis.

L'intrapraisa cussaglia a seis cliaints davart dumondas da l'energia da basa in regard a l'adöver raziunal d'energia e da sanaziuns termicas d'edifizis.

Taxa da concessiun

Art. 12
L'intrapraisa nu paja ingüna taxa da concessiun al cumün da Val Müstair sco recumpensa pels drets d'aua.

Implants da producziun e da distribuziun

Art. 13
Per accumplir l'intent da l'affar construischa e mantegna l'intrapraisa ils implants necessaris per la producziun (implants electric) e'ls implants da distribuziun (nivels da rait 5 - 7). Ella garantischa cha'ls plans da las lingias electricas e dals implants correspuondan a las cundiziuns effectivas.

Ouvras idraulicas per au a da baiver

Art. 14
L'intrapraisa promouva la producziun da forza electrica da las ouvras idraulicas per au a da baiver dal cumün. Ella es obliada da surtour quist'energia al meglder predsch pussibel. L'intrapraisa surpiglia cunter indemniziun il mantegnimaint da las ouvras idraulicas d'au a da baiver.

Iglüminaziun publica

Art. 15

L'intrapraisa garantischa cunter pajamaint ün'iglüminaziun adequata da las vias e plazzas sül territori dal cumün e s'oblaja da tilla metter in funcziun e mantegner.

Nouvs chomps d'affar

Art. 16

L'intrapraisa po surtour novas activitats e far lavuors per terzs sco eir mantegner cunter pajamaint las infrastructuras dal cumün.

La radunanza cumünala

Dovairs e drets

Art. 17

La radunanza cumünala decida davart ils seguaints progets:

- a) Approvar e müdar ils statüts.
- b) Approvar expensas da passa fr. 300'000.00, scha quellas nu sun cumpraisas i'l preventiv annual.
- c) Vender parts da l'intrapraisa e/o tuot l'intrapraisa.
- d) Approvar il preventiv annual.
- e) Approvar il rendaquint cul rapport da gestiun.
- f) Approvar il rapport da revisiun cun dar dis-charg a la suprastanza ed a la cumischiun dal PEM.

La suprastanza cumünala

Dovairs e drets

Art. 18

La suprastanza cumünala determinescha a norma dals statüts preschaints la politica e'ls böts da l'intrapraisa e decida davart las plü importantas masüras strategicas. Ella ha ils seguaints dovairs e drets:

- a. Tscherner la cumischiun dal PEM ed il president per üna perioda d'uffizi da quatter ons cun la listessa entrada in uffizi e dürada d'uffizi sco ils supstantants cumünals.
- b. Approvar ils regulativs importants, surtuot da:
Distribuziun d'energia electrica, tariffa d'energia, taxas d'attach, s-chodamaints electricas, adöver raziunal d'energia, sanaziuns termicas.
- c. Definir la politica da predschs da las differentas spartas d'energia ed approvar ils contrats da la furniziun e'l barat d'energia.

- d. Approvar e deliberar il preventiv annual e la planisaziun da finanzas e d'investiziuns a termin mezdán.
- e. Approvar e deliberar il quint annual cul rapport da gestiun ed approvar il rapport da l'organ da revisiun cun dar dis-charg a la cumischiun dal PEM.
- f. Approvar tuot las expensas chi surpassan fr. 50'000.00 chi nu figüreschan i'l preventiv annual. Exclusas sun expensas per reparaturas urgiaintas in cas da dons chi bsögnan üna reparatura immediata.
- g. Cumprar e vender terrain ed immobiglias e surdar drets da fabrica e drets da pegn immobilial.

La cumischiun dal PEM

Organ executiv	<p>Art. 19 La cumischiun dal PEM es l'organ executiv da l'intrapraisa. Ella decida tuot ils affars necessaris per accumplir il mandat da prestaziun, premiss cha quels nu vegnan accumplits dad oters organs.</p>
Tscherna, d'ürada d'uffizi e salarisaziun	<p>Art. 20 La cumischiun dal PEM as cumpuona da tschinch commembers. Il suprastant cumünal respunsabel pel decasteri energia fa part a la cumischiun da gestiun.</p> <p>La salarisaziun succeda sün basa dal reglamaint da salarisaziun e spaisas dal cumün da Val Müstair.</p>
Decisiuns	<p>Art. 21 La cumischiun dal PEM decida legalmaing valabel scha la majorità dals commembers sun preschaints. Decisiuns pon eir gnir trattas cun dar l'acconsentimaint in scrit. Premiss ch'ingün commember nu dumonda la votaziun per scrutin, vain vuschà cun tegner sü il man.</p>
Bannida	<p>Art. 22 Cun bannir üna sezzüda vain protramissa la glista da tractanda. Üna tschantada po gnir salvada eir scha quista regla fuormala nu vain resguardada.</p> <p>Schi'd existan motifs importants pon almain duos commembers da la cumischiun dal PEM, il suprastant cumünal o l'organ da revisiun pretender da convochar üna sezzüda extraordinaria.</p>
Dovair da tour s-chüsa	<p>Art. 23 Pel dovair da tour s-chüsa valan las disposiziuns da la constituziun cumünala. Dal rest sun valablas las disposiziuns da la ledscha da cumüns dal chantun Grischun.</p>

Competenza finanziaria	<p>Art. 24</p> <p>La cumischiun dal PEM approuva tuot las expensas chi nu figüreschan i'l preventiv annual fin a l'import da fr. 50'000.00. Exceptuadas sun reparaturas urgiantas in cas da dons e chi han da gnir fattas dalunga.</p>
Rapreschantanza vers l'exteriur	<p>Art. 25</p> <p>La cumischiun dal PEM rapreschainta l'intrapraisa invers terzas personas o davant güdisch. Ella infuormescha al güdisch in cas da surdebitaziun.</p>
Dovair da protocollar	<p>Art. 26</p> <p>Mincha sezzüda da la cumischiun dal PEM ha da gnir protocollada. Il protocol vain approvà da la cumischiun. Mincha commember da la cumischiun, il supstant cumünal e l'organ da revisiun survegnan üna copcha dal protocol. Il protocol cuntogna in fuorma summarica ils resultats da las decisiuns.</p>
Dovairs e drets	<p>Art. 27</p> <p>La cumischiun dal PEM ha las seguaintas lezchas, drets e dovairs:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Accumplir il mandat da prestaziun e stipular tuot ils contrats ed affars legals necessaris, surtuot contrats da furniziun e barat d'energia. b. Accumplir tuot las prescripziuns legalas invers las instanzas Swissgrid ed Elcom sco eir observar las solitas üsanzas da la branscha. c. Determinar l'organisaziun da l'intrapraisa e dal dret da suottascriver. Il president da la cumischiun dal PEM es autorisà, insembel cun ün commember da la gestiun, da suottascriver giuridicamaing valabel. d. Ingaschar e dispensar in coordinaziun cul cumün da Val Müstair tuot il persunal sco eir las personas incumbenzadas da la gestiun commerciala e tecnica. Fixar las pajas e las cundiziuns d'ingaschamaint tenor il reglamaint da persunal dal Chantun Grischun. e. Fixar las tariffas da la forza electrica e las cundiziuns per retrar electricità a norma da las directivas da la politica da predschs tenor decisiun da la suppranza cumünala. f. Garantir üna contabilità transparenta cun ün quint separà per la rait e l'energia ed ün controlling adequat confuorm a las prescripziuns legalas ed als princips specifics da la branscha. g. Collavurar cun las intrapraisas partenarias Rätia Energie, Energia Engiadina ed Ouvres Electricas Engiadina (OEE) sco eir cun oters partenaris d'energia in Svizra ed a l'ester. h. Elavurar e preschantar tuot ils affars chi vegnan decis da la suppranza cumünala, impustüt ils regulativs: <p style="margin-left: 40px;">Distribuziun d'energia electrica, tariffa d'energia, taxas d'attach, s-chodamaints electrics, adöver raziunal d'energia, sanaziuns termicas.</p> i. Deliberar il preventiv per preschantar a la suppranza cumünala. j. Deliberar il quint annual cun rapport da gestiun (rapport annual) cun pro-

posta dal scumpart dal guadogn per mans da la suprastanza cumünala.

- k. Tscherner ed incumbenzer ad experts e specialists (indschegners eui.) per sclerir problems e realisar progets i'ls sectours d'energia, da la rait electrica e da la gestiun.
- l. Examinar las offertas per progets da fabrica e d'investiziuns da tuots genres. Elavurar las propostas per surdar las lavuors.

Art. 28

Oters affars

La cumischiun dal PEM decida davart ulteriurs affars e progets chi nu stan illa competenza d'ün oter organ tenor ils statüts, ils reglamaints o las experiencias praticas.

La direcziun da gestiun

Art. 29

Direcziun da gestiun

La direcziun da gestiun es respunsabla per la part operativa da l'intrapraisa. Ella suottastà a la cumischiun dal PEM e piglia part a las sezzüdas da quel gremi cun vusch consultativa e dret da far propostas.

Art. 30

Nominaziun

Las personas respunsablas per la gestiun vegnan nomnadas da la cumischiun dal PEM. La direcziun da gestiun po gnir surtutta d'ün' unica persona obain da duos personas cun la lezcha d'administrar la gestiun commerciala e la gestiun tecnica.

Art. 31

Dovairs e drets

La gestiun ha las seguaintas lezchas, drets e dovairs:

- a) Survagiar l'intera actività commerciala observond las ledschas, ordinaziuns e directives superiuras.
- b) Preparar ed executar tuot ils affars decis da la cumischiun dal PEM, da la suprastanza e da la radunanza cumünala ed elavurar propostas e cuntribuziuns chi vegnan discussiunadas.
- c) Elavurar e preschantar a la cumischiun dal PEM ils regulativs da provedimaint d'energia electrica:
  - distribuziun d'energia electrica
  - tariffa d'energia
  - taxas d'attach
  - s-chodamaints electric
  - adöver raziunal d'energia
  - sanaziuns termicas
- d) Elavurar e preschantar il preventiv annual ed il plan da finanzas e

d'investiziuns a termin mezdan.

- e) Elavurar e preschantar a la cumischiun dal PEM il quint annual cul rapport annual.
- f) Administrar ils mezs finanzials tenor princips commercials ed economics e garantir l'inchasch dals dabuns sün debituors. Introdüer e realisar la procedura da scussiun e da process.
- g) Manar il persunal e determinar l'organisaziun interna a basa al reglamaint da persunal. Organisar la fuormaziun da giarsuns dal sector administrativ.
- h) Tour incunter e trattar reclomaziuns e plonts dals cliaints e da terzas personas. Realisar la procedura da scussiuns e concuors.
- i) Survaglier la producziun da forza electrica e la rait da distribuziun incl. fabricats, indrizs e parc da veiculs.

L'organ da revisiun

L'organ da revisiun

Art. 32

L'organ da revisiun dal cumün da Val Müstair fuorma eir l'organ da revisiun dal Provedimaint Electric Val Müstair. El controlla annualmaing il rendaquint e las activitats da l'interpraisa. L'organ da revisiun rapporta a la suprastanza cumünala e racumonda d'acceptar cun o sainza restricziuns il quint annual.

Invista

Art. 33

L'organ da revisiun po adüna pretender da pudair tour invista i'ls cudeschs. El po bannir üna sezzüda da la cumischiun dal PEM o da la suprastanza cumünala o po eir tour part a sezzüdas da quels organs.

La revisiun ha da succeder il plü tard quatter mais davo il di da controlla dal bilantsch (Bilanzstichstag).

Disposiziuns finalas

Pratcha d'amortisar

Art. 34

Las amortisaziuns vegnan fattas in basa als princips specifics da la branscha resguardond il dovair da fuormar predschs favuraivels pels cliaints.

Rapport da gestiun

Art. 35

L'intrapraisa elavura per minch'on da gestiun ün rapport da gestiun chi cumiglia il rapport e'l rendaquint. Il rendaquint sto esser avantman il plü tard trais mais davo il di da controlla da bilantsch (Bilanzstichtag).

Preventiv annual

Art. 36

L'intrapraisa elavura per minch'on da gestiun ün preventiv annual chi cumpi-

glia il quint da guadagn e las investiziuns previssas. Il preventiv annual sto esser avantman il plü tard ün mais avant il cumanzamaint dal nouv on da gestiun.

Mezs legals e
drets politics

Art. 37

Ils drets legals chi stan a disposiziun per recuorrer cunter decisiuns dal PEM sco eir ils drets d'iniziativa, da referendum e da petiziun as drizzan davo la constituziun cumünala.

Entrada in vigur

Art. 38

Ils statüts aintran in vigur davo cha la radunanza cumünala tils ha approvà. Els aintran in vigur retroactiv pels 1. october 2009.

Sta. Maria, ils 05.01.2010

Per la cumischiun dal PEM

Hansjörg Weber, president

Gottfried Hohenegger, administradur

Acconsenti uschè da la radunanza cumünala dals 2 december 2009

Arno Lamprecht, president

Not Manatschal, chanzlist